Mare

LEIDS UNIVERSITAIR WEEKBLAD 46STE JAARGANG — NO 23 — 23 MAART 2023

Volk vs. elite *Opeens is Shakespeare actueler dan ooit*

14

Schermverslaafd

8

Sommige studenten halen makkelijk vijf uur per dag, anderen zijn abrupt gestopt. ‘Wat doe ik in godsnaam met mijn tijd?’

Van rolmodel tot politieagent Als extra steun voor buitenlandse studenten stelde de universiteit zogeheten *resident assistants* aan. Maar hun takenpakket bracht hen soms in moeilijke en gevaarlijke situaties. En wie stopte, raakte zijn kamer kwijt. ‘Het was veel meer werk dan waarvoor we zijn gecompenseerd’

4

Keiharde kerel De wording van de Chinese leider Xi Jinping. ‘Het werd zijn overlevingsstrategie om “roder dan rood” te zijn’

12

Op de vingers getikt Arts en audioloog Jan de Laat deed uitspraken over windmolens die hij niet wetenschappelijk kan onderbouwen

2

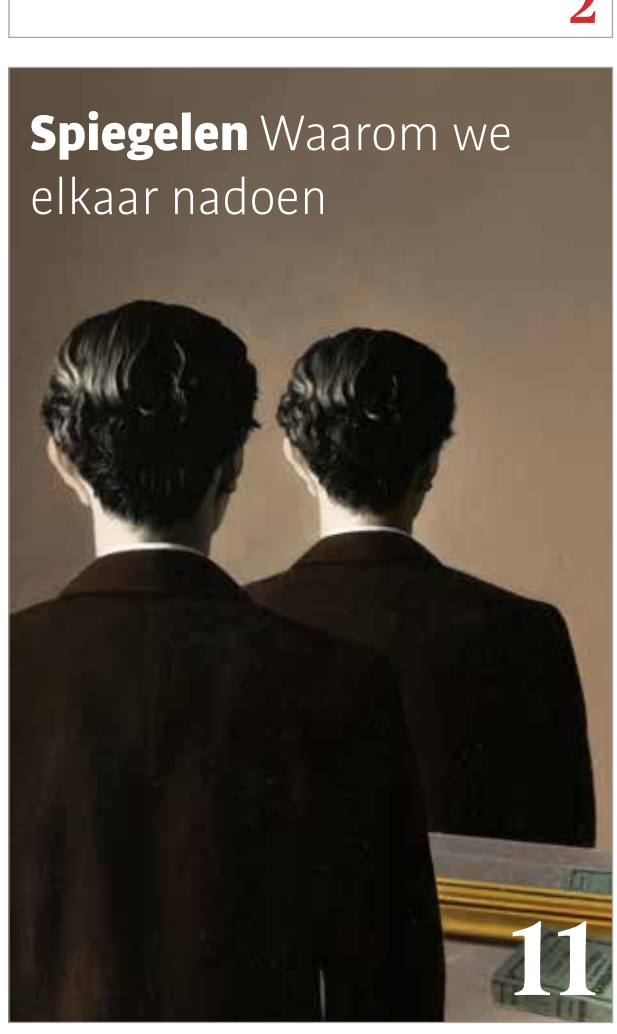

11

Een alarmerend rapport, maar het bestuur schuift het liever door

De universiteitsraad is boos over de reactie van het college van bestuur op het onderzoek naar jaarafspraken door personeelspartij PhDoc. 'De houding van de ambtenaar was haast minachtend.'

DOOR **VINCENT BONGERS**

Steeds vaker krijgen jonge docenten, promovendi en postdocs het verzoek van hun leidinggevenden om een zogeheten jaarafspraak te tekenen, ook wel functiecontract geheten. Daarin maken ze afspraken over de werkzaamheden voor het komende jaar. Vakantiedagen aanvragen hoeft niet meer. In een ideale situatie verhoogt dat de vrijheid en vermindert het bureaucratisch gedoe.
Maar de jaarafspraken kunnen ook zeer problematisch zijn. Universiteitsraadspartij PhDoc, de FNV en het Leids Promovendi Overleg (LEO) maken zich zorgen over de afspraken en hielden een enquête onder 'early career academics'. Daaruit bleek dat de universiteit zich soms een slechte werkgever toont. Medewerkers worden slecht geïnformeerd over de gevolgen van de contracten en nemen te weinig vrij omdat ze druk voelen om door te blijven werken.
Verder worden de jaarafspraken misbruikt om geld uit te sparen. Een respondent liet weten dat een instituut personeel dat nog vakantiedagen overheeft onder druk zet om toch maar een jaarafspraak te tekenen.
Uit de enquête blijkt dat 34 procent van de respondenten druk voelde om hun vakantieplannen aan te passen. De onderzoekers concluderen dat er op de universiteit een 'toxische cultuur heerst als het gaat om vakantiedagen opnemen'.
Het rapport werd vorige week besproken tijdens een overleg van de raad met een ambtenaar van personeelszaken. 'Ik kwam lichtelijk boos en bedroefd uit dat overleg', vertelde Max van Haastrecht van PhDoc maandag tijdens de vergadering van de universiteitsraad. 'Het was een stroef gesprek, waar de nadruk kwam te liggen op de beperkingen van het onderzoek.' Van Haastrecht is een van de schrijvers van het rapport.
Mark Dechesne van personeelspartij LAG viel hem bij. 'De houding van de ambtenaar was bijna minachtend. Er werd vooral ingegaan op de toon van het rapport, die te hard zou zijn. Ik denk niet dat er iets gaat gebeuren met het onderzoek tenzij we nu unaniem aangeven dat we dit ontzettend belangrijk vinden.'
Dechesne vond wel dat 'het probleem niet in de jaarafspraken zelf zit, maar meer in de wijze waarop deze afspraken worden geïmplementeerd. Ik ben zelf een groot fan van de regeling. Voor mij werkt het.'
'Het is een alarmerend rapport', reageerde Remco Breuker (LAG). 'En dan gaat het over de toon van het stuk, een beproefde tactiek als je de inhoud uit de weg wil gaan.'
Ludo Juurlink van personeelspartij Universitair Belang stelde dat er naast het rapport wel meer aanwijzingen zijn voor problemen rond de jaarafspraken. 'Ik heb de kwestie bij de wetenschappelijke raad van een FWN-instituut aangekaart en was overdonderd dat een fors deel van de leden niet wist dat promovendi met jaarafspraken worden geconfronteerd.' Een deel van de aanwezigen 'gaf de indruk dat er af en toe misbruik' van jaarafspraken wordt gemaakt. 'Als de werkgever op de hoogte is van alle consequenties van een jaarafspraak en de werknemer is dat niet, kan dat mogelijk tot misbruik leiden', legde Juurlink na de vergadering uit.
De ambtenaar vroeg verder aan Van Haastrecht om concrete casussen aan te leveren, waar personeelszaken dan mee aan de slag kon. 'Ik vond dat een aparte vraag, want het ligt uiteraard gevoelig om over specifieke personen te vertellen wat er speelt.' Breuker vond dat ook niet kunnen. 'De organisatie moet dit oplossen door zelf een onderzoek te gaan doen.'
De raad wil bij de volgende raadsvergadering op 3 april het rapport met het college bespreken. 'Maar ik begrijp dat het college het onderwerp wil doorschuiven naar het lokaal overleg', zei Van Haastrecht. Dat is het overleg tussen werkgever en de vakbonden over zaken die te maken hebben met de rechtspositie van werknemers.
Van Haastrecht noemde die keuze van het college 'verrassend', en hij is het er niet mee eens. 'Het is raar: er zijn sterke signalen dat het werkklimaat slecht is, dat komt deels door de jaarafspraken. Actie van het college is echt nodig.'
De hele raad steunt het onderzoek en benadrukt het absoluut met het college te willen bespreken.

LAMME LEIDSE MEMES

Arts berispt vanwege claims over windmolens

Audioloog en arts Jan de Laat is door de commissie wetenschappelijke integriteit (CWI) op de vingers getikt. De arts heeft uitspraken gedaan over windmolens die hij niet wetenschappelijk kan onderbouwen.

DOOR **MARK REID**

De Laat liet zich de afgelopen jaren sterk uit over gezondheidsrisico's van windturbines, onder andere in het televisieprogramma *EenVandaag* en als wetenschappelijk expert in de Tweede Kamer.
Daar beweerde de arts dat het laagfrequente geluid van de wieken van een windturbine zou kunnen leiden tot verschillende gezondheidsklachten.
Naast stress en slaapproblemen zouden omwonenden van windmolens die al last hadden van hartklachten volgens De Laat een grotere kans lopen op een beroerte of hartinfarct.
Die uitspraken waren te kort door de bocht voor een vertegenwoordiger van de windturbine-industrie, die daarop een klacht indiende bij de CWI.
In het rapport van de commissie dat onlangs openbaar is gemaakt op de website van de universiteit krijgt de klager op veel punten gelijk. De CWI neemt het De Laat kwalijk dat hij beweringen doet gebaseerd op wetenschappelijk onderzoek dat nog niet is gepubliceerd.
'Geconcludeerd is dat beklaagde vooruitloopt op zijn onderzoek dat nog moet worden uitgevoerd of gepubliceerd. Beklaagde doet hiermee een ongefundeerde claim over resultaten van een onderzoek dat nog moet volgen', zo zegt het advies.
In een reactie aan *Mare* zegt De Laat dat hij geen problemen heeft met de conclusie van de commissie.
'Wat er nu openbaargemaakt is, is dat ik wat voorzichtiger moet zijn met mijn uitspraken over dingen die wetenschappelijk nog niet 100 procent vaststaan, en dat ik daar niet suggestief in moet zijn. Daar kan ik me heel goed in vinden en wat mij betreft is de kous daarmee af.'
De Laat gaf aan wel verder onderzoek te doen naar windturbines.
'Er komt binnenkort een review uit waar we nu nog mee bezig zijn, die is behoorlijk kritisch. We wachten nu publicatie af voordat we de pers opzoeken.'
Ook geeft de audioloog aan dat hij na de zaak bij de CWI nog een goed gesprek heeft gehad met de klager.
De CWI gaf die klager niet op alle punten gelijk. Zo zou De Laat volgens de klager studies met 'lage methodologische kwaliteit' hebben aangehaald. Daarvan zegt de commissie dat dat een klacht is tegen degenen die dat onderzoek hebben uitgevoerd, niet tegen De Laat.
Ook de claim dat De Laat data gefingeerd zou hebben is afgewezen. 'Aangezien dit onderzoek van beklaagde niet gepubliceerd is, zijn er geen data of resultaten, en dus ook geen data gefingeerd', oordeelt de commissie.
Een woordvoerder van het Leids Universitair Medisch Centrum laat weten dat De Laat al twee jaar met pensioen is, en niet op de kwestie te willen reageren.

Een PhD doen: would recommend? Dat ligt eraan wanneer je het vraagt

Zelden laten we onszelf nog verrassen tegenwoordig. Voordat we een film aanzetten, checken we op IMDb of andere kijkers die wel met een goede score hebben beoordeeld. Willen we een elektrische tandenborstel bestellen, dan scrollen we eerst langs pagina's vol rapportages van andermans poetservaringen. Als we ergens een hapje gaan eten, raadplegen we vooraf Google Reviews: oogst een restaurant minstens 4 van de 5 sterren en schrijven er genoeg mensen 'would recommend!', dan durven we het aan; stuiten we op een 'hier hebben we met de hele familie buikgriep opgedaan', dan lopen we een deurtje verder.
Je zou de laagdrempelige mogelijkheid om jezelf in je keuzes te laten leiden door de gebruikservaringen van anderen kunnen zien als een prettig handigheidje van de moderne tijd.
Of je zou het kunnen zien als een jammerlijke uitwas van een geperverteerde efficiëntie-ideologie die we door decennialange onderworpenheid aan neoliberaal bewind inmiddels dermate hebben geïnternaliseerd dat we zijn gedegenereerd tot calculerende robots die in een poging om nooit ook nog maar een snippertje tijd/geld/energie te verspillen zichzelf beroven van elke ontmoeting met 'het onverwachtse' terwijl zulk treffen in werkelijkheid een onmisbare component vormt van een betekenisvol bestaan etc. (Zo, het puntje 'maatschappijkritiek' hebben we ook weer gehad – verder zal ik het luchtig houden.)
Bij grotere levenskeuzes is het lastiger om af te gaan op andermans ervaringen. Er bestaat bij mijn weten geen IMDb over loopbaanmogelijkheden, geen Google Reviewpagina over het krijgen van kinderen, geen optie om bij het selecteren van je levenspartner recensies op te vragen bij zijn of haar exen.
En ja, mogelijk leest een of andere *tech bro* in deze woorden een aansporing om binnenkort een start-up te lanceren die ons leven met precies zulke toepassingen 'een stukje makkelijker zal maken' – ik bied er nu alvast mijn excuses voor aan.
Tot die tijd moeten we andere manieren zoeken om geïnformeerde keuzes te maken over partners, kinderen, en carrière. We spitten door de Instagrampagina's van potentiële datingkandidaten, we vragen of we een keertje mogen oppassen bij buren met baby's, we drinken kopjes koffie met mensen die werk doen dat ons interessant lijkt.
Zo wordt ook mij wel eens tijdens een kopje koffie gevraagd hoe het nou is om te promoveren. Een PhD doen: *would recommend*?
Laat ik vooropstellen dat er bepaalde systeemfactoren zijn die het promoveren niet altijd tot een vijfsterrenervaring maken. Je krijgt geen vast contract; je komt terecht in een keiharde competitie om onderzoeksbeurzen en universitaire baantjes; je bungelt samen met je collega-promovendi (tot promovendus gemaakten?) helemaal onderaan de hardnekkige hiërarchie die de academische wereld kenmerkt. Wat dat betreft is de academie geen haar beter (misschien zelfs een paar haren slechter) dan de rest van de wereld. (Is er tóch weer een stukje maatschappijkritiek in geslopen – het bloed kruipt waar het niet gaan kan!)
Los van zulke structurele moeilijkheden: ook op zichzelf is promoveren geen peulenschil.
Of ik het zou *recommenden* hangt af van de dag waarop je het aan me vraagt. Vroeg je het me vandaag: hmmm. Misschien is de huidige fase van mijn promotietraject nog het best te vergelijken met de derde coronagolf. Dat Hugo de Jonge zou zeggen: 'Jij bent misschien wel klaar met je proefschrift, maar je proefschrift is nog niet klaar met jou.'
Tegelijkertijd zitten er ook geweldige dagen tussen. Wanneer ik inspirerende collega's ontmoet op een conferentie; wanneer mijn studenten me op een nieuwe manier naar de wereld doen kijken; wanneer ik een eurekamoment beleef in mijn onderzoek. Ontladingsniveau 'dansen met Jansen'!
Himmelhoch jauchzend, zum Tode betrübt – mijn PhD slingert me ertussen heen en weer. Maar spijt dat ik eraan ben begonnen heb ik nooit. Misschien komt dat wel doordat promoveren een ervaring is van het soort dat filosofe L.A. Paul aanduidt als 'transformative experience'. Zo'n ervaring is zó nieuw voor je, dat je je er van tevoren geen voorstelling van kunt maken, en dat je erna niet meer dezelfde persoon zult zijn.
Bij de keuze voor het wel of niet aangaan van zo'n ervaring kun je dus onmogelijk vertrouwen op je eigen inschatting van je belevenis ervan. En je kunt anderen die er wel al doorheen zijn gegaan wel vragen of ze het zouden aanraden, maar die mensen zijn bevooroordeeld: zij zijn immers al door de ervaring getransformeerd.
Als voorbeelden van 'transformative experiences' noemt L.A. Paul het krijgen van een kind; bekering tot een religie; een grote medische ingreep. Ik vind dat promoveren best in dat rijtje past. Zó'n groot project aangaan, zó diep in een onderwerp duiken, zó veel van je hoofd vragen – het verandert je als persoon.
Om te bepalen of we zoiets zouden willen, hebben we er weinig aan om anderen te vragen of ze het ons aanraden. In plaats daarvan, zo stelt L.A. Paul, moeten we *onszelf* een vraag stellen: wil ik ontdekken wie ik zal worden?

Josette Daemen is promovendus aan het Instituut Politieke Wetenschap van Universiteit Leiden

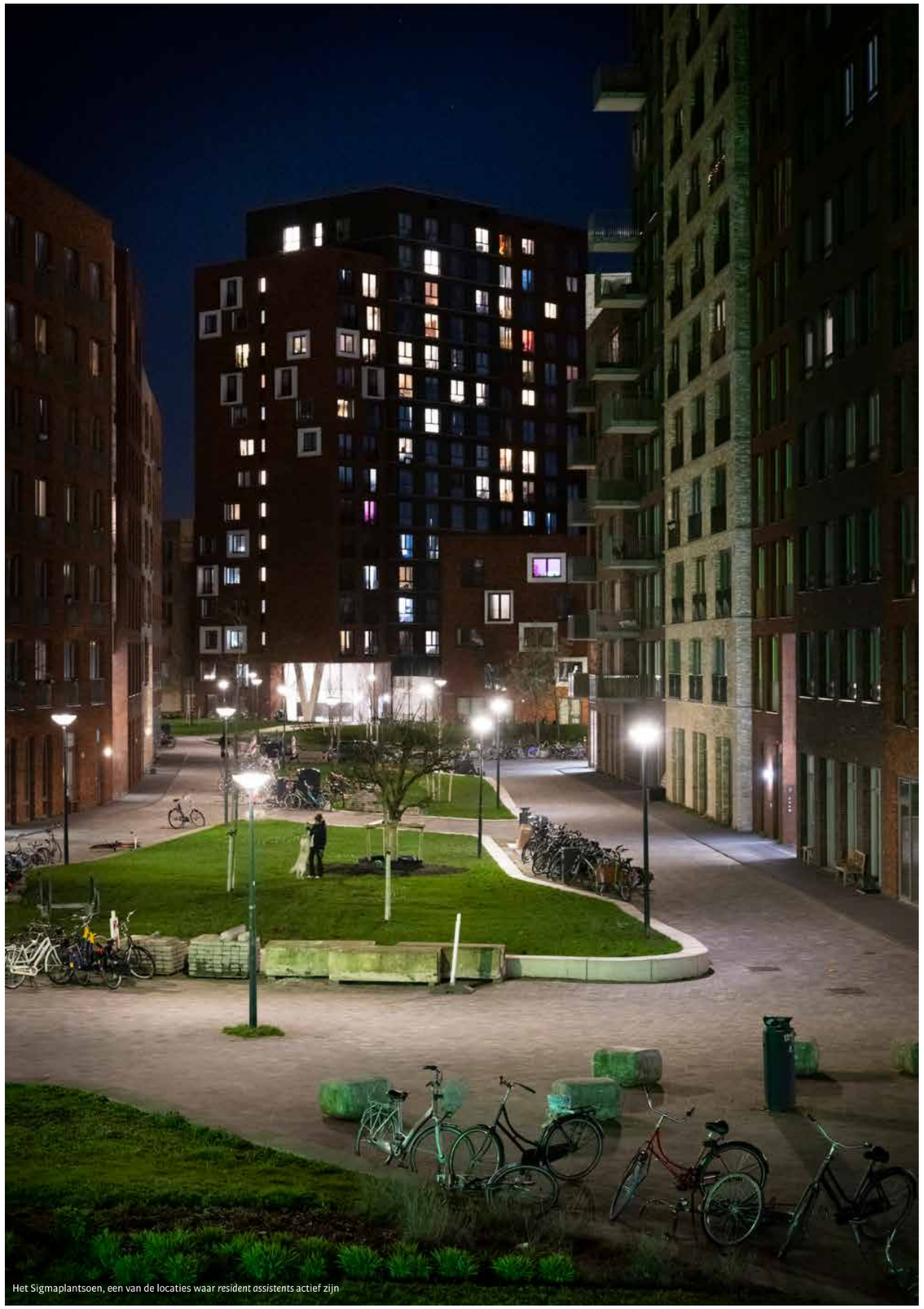

Het Sigmaplantsoen, een van de locaties waar *resident assistents* actief zijn

Hoe de host ook politieagent en psycholoog werd

Als extra steun voor buitenlandse studenten stelde de universiteit op verschillende locaties zogeheten *resident assistants* aan. Maar de taken die deze studentbeheerders moesten verrichten - in ruil voor honderd euro huurverlaging - waren zwaar en leidden soms tot gevaarlijke situaties. En wie stopte, moest zijn kamer uit.

DOOR **ANOUSHKA KLOOSTERMAN**
FOTO'S **TACO VAN DER EB**

Honderd euro korting op de huur, gegarandeerd een dak boven je hoofd, en 'een geweldige manier om nieuwe mensen te leren kennen, en snel te leren wat Leiden te bieden heeft': voor internationale studenten klinkt het leven van de resident assistant (RA), studentbeheerder van hun eigen internationale studentenhuis, waarschijnlijk heel goed.
Maar de praktijk is niet altijd zo roosklеurig.
Vooral tot het einde van de pandemie, en vóórdat de universiteit veel huisvestingstaken teruggaf aan Duwo, hadden RA's een lange lijst verantwoordelijkheden. Niet alleen moesten ze huisregels handhaven – en dus ingrijpen bij illegale lockdownfeestjes; ze moesten de mentale gezondheid van hun huisgenoten in de gaten houden, conflicten oplossen, bijeenkomsten organiseren, indringers uit het gebouw gooien, en van dat alles uitgebreide incidentenrapporten sturen.
Daarbij kwamen ze soms in gevaarlijke situaties terecht, vertelt Sophia Healy, die als eerstejaars internationale student RA was. 'Ik werd vlak voor de coronacrisis resident assistant', vertelt ze. 'Toen covid uitbrak gingen veel mensen naar huis, dus was het rustig. Maar het semester daarvoor was intens. Ik kwam in situaties terecht waarvan ik toen niet wist dat ze onveilig waren, zoals vreemden in het gebouw aanspreken en ze eruit gooien.'
Een andere ex-RA die anoniem wil blijven, vertelt dat de sfeer in haar gebouw tijdens de lockdowns erg bedreigend werd, met name voor vrouwelijke RA's. Als studenten feestjes hielden, moest zij ingrijpen, waarbij ze werd bedreigd en lastiggevallen. Bewoners organiseerden een aparte groepschat waarin ze bedreigingen uitten.
Ze kreeg geen hulp van haar supervisor, vertelt ze, waarna ze contact probeerde te krijgen met de Housing Office van de universiteit en de vertrouwenspersoon – van wie het e-mailadres niet werkte. Ze heeft *Mare* documenten laten zien die haar verhaal ondersteunen.
Ook Healy maakte vijandig gedrag mee. 'Ik stond een keer in de lift, en iemand noemde de RA – mij, dus – een "bitch". Ik hield mijn hoofd laag en hoopte dat ze me niet zouden herkennen, want mijn foto hing daar, op een poster. Ze waren dronken, het was best eng.'
RA's horen bij het zogeheten 'Residence Life Programme', dat volgens de woordvoering van de universiteit 'een paar jaar geleden in het leven is geroepen voor de Duwo-gebouwen waar nieuwe internationale studenten een kamer huren via University Housing'. Het gaat om acht locaties, zes in Leiden en twee in Den Haag. De meeste gebouwen hebben twee of meer RA's.
Daarvoor krijgen de studenten honderd euro korting op de huur, en moeten ze niet – zoals andere internationals – al na een jaar verhuizen: zolang ze resident assistant zijn mogen ze in het gebouw blijven wonen. Ze hebben wel meer sociale taken dan studentbeheerders in niet-internationale studentenhuizen: ze moeten medebewoners wegwijs maken, mentale gezondheidsproblemen signaleren, en feesten organiseren. Daarnaast zijn er de zogeheten 'wellness checks', waarbij de RA's bij iedereen op de deur moeten kloppen om te kijken hoe het gaat.
Tot januari vorig jaar vielen de RA's onder toezicht van de universiteit. Toen was de lijst verantwoordelijkheden van de RA's maar liefst veertien pagina's lang. In het document, genaamd 'Responsibilities of Resident Assistants The Hague', staat onder andere dat in de groeps-chat 'geen vraag of kwestie onbeantwoord mag blijven.' En: '*Always, always, check your phone*!' Onder het kopje 'provide psychological support' staat dat RA's 'altijd alert moeten zijn op mentale problemen en signalen van alcohol- of drugsmisbruik'. Ze moeten 'dagelijks contact zoeken' met de bewoners. Daaronder, in hoofdletters: 'BE THE ROLE MODEL.'
Er staat ook dat ze 'constant' worden 'beoordeeld door dagelijkse observatie, evaluatie van hun activiteit op WhatsApp/Slack, en hun feedback tijdens besprekingen met de coördinator.' De RA's kunnen 'elke maand officieel feedback krijgen op hun prestaties'.
'Als je de uren die we eraan kwijt waren bij elkaar optelt, was het veel meer dan waarvoor we werden gecompenseerd', zegt Healy. 'We moesten drie, vier dagen per week "on call" zijn. Je bent dan niet de hele tijd aan het werk, maar we moesten wel in de common room zitten en klaar zijn om snel te reageren. We moesten elk klein incident doorgeven via Slack, op een specifieke manier. Dat waren er veel – studenten maken continu dingen stuk. De "wellness checks" kostten ontzettend veel tijd. We organiseerden clubs waarmee we wekelijks moesten samenkomen. Daarnaast waren wij degenen die moesten opdraven als iemand vast in de lift zat, of als iemand zichzelf had buitengesloten.'
'We kregen wel trainingen in hoe we met mentale crises om moesten gaan', zegt Healy. 'Maar ik vraag me af hoe het zit met aansprakelijkheid: in hoeverre zijn RA's verantwoordelijk? Er is geen contractuele bescherming.'
De coördinator van het zogeheten Life Residence Programma was de 'baas' van de RA's, en behalve het belangrijkste aanspreekpunt ook degene die hen evalueerde. RA's zijn geen werknemers, maar konden vanwege een slechte evaluatie een boete van 50 euro krijgen, die weer werd teruggestort als ze het de volgende maand beter zouden doen. RA's die slecht bleven presteren, konden de functie - en daarmee dus ook hun woning - verliezen. >

> De anonieme ex-RA kreeg op gegeven moment een slechte beoordeling, door de incidenten tijdens de coronacrisis. Ze probeerde op allerlei manieren te achterhalen wat dit voor haar zou betekenen: in het document staat immers, naast 50 euro boete, dat ze het risico liep dat haar huurcontract beëindigd zou worden als ze zou moeten stoppen als RA. Ze heeft nooit duidelijkheid over haar werknemerstatus gekregen, vertelt ze.
Sommige RA's hadden de indruk dat de coördinator zelf ook een internationale student was, of net afgestudeerd, of niet iemand met een volwaardige aanstelling. In een presentatie van de Housing Office wordt de coördinator geïntroduceerd als een 'internationale student', dus of dit een volwaardige medewerker was van het Housing Office, is ook niet duidelijk. Na enig aandringen meldt universiteitswoordvoerder Caroline van Overbeeke dat het ging om iemand met een '(kleine) aanstelling'.
Ook de structuur van het programma blijkt moeilijk te doorgronden. Over de RA's van Leiden University College is een en ander te vinden, maar die vallen onder een ander systeem dan die van University Housing: de coördinator van de LUC-RA's meldt dat ze niets weet van het systeem buiten de LUC-Campus. Er staat nog wel een link op de site naar de Housing Office, maar na navraag blijkt die niet meer te bestaan: er is alleen nog een enkele Housing Officer. De afgelopen week werd de pagina offline gehaald.
Over de gang van zaken tijdens de coronacrisis laat de universiteit weinig weten. Het programma is inmiddels flink omgegooid en de meeste taken van de Housing Office zijn overgeheveld naar Duwo. Ze coördineren de RA's nu samen. 'De universiteit verzorgt bijvoorbeeld de trainingen om de RA's op te leiden en doet de coördinatie van de sociale activiteiten. Duwo verzorgt de meer praktische zaken en cursussen zoals brandveiligheid', zegt Van Overbeeke. 'Er is ook een sociaal beheerder (van Duwo, *red.*), die de RA's kunnen inschakelen bij problemen.'
Er is geen coördinator meer, en ook geen document, aldus Van Overbeeke. Op vragen over de werklast en de hoeveelheid evaluaties en boetes ging de woordvoering niet in.
Huidige resident assistants bevestigen dat het programma is veranderd. Fabiana Neto Gaspar (psychologie), RA op het Sigmaplantsoen, kent het oude document wel, maar

'Het was veel meer werk dan waarvoor we zijn gecompenseerd'

zegt dat er 'nu minder officiële verantwoordelijkheden zijn'. Maandelijkse evaluaties horen volgens haar ook bij het 'oude systeem'. Er zijn regelmatig besprekingen met sociaal beheerders van Duwo en andere RA's. Ze zegt dat ze zelf tijdens de lockdowns geen feestjes moest opbreken: 'We werden geadviseerd om dat niet te doen.'
Ook zegt ze dat de 'wellness checks' minder belangrijk zijn geworden. 'Die waren er vooral tijdens covid.' In de huidige taakomschrijving van de RA's, op de universitaire website, staan wellness checks nog steeds genoemd.
Eerst moesten RA's inderdaad op deuren van medebewoners kloppen en feestjes onderbreken, maar nu niet meer, zegt Sirius He (23, international studies), RA op het Leemansplein in Den Haag. Het is nu 'compleet anders', zegt hij. 'Het gaat veel meer om het organiseren van activiteiten.' Hij vindt het '*a chill job*' en is er weinig uren aan kwijt. 'Ik kan mijn studie afmaken in drie jaar, en ben ook twee jaar RA geweest.' Neto Gaspar zegt dat er drukke en rustige periodes zijn. 'Meestal is het oké. Er gebeurt niet altijd iets, maar als er wel iets gebeurt kan het overweldigend zijn. Er zijn zes verdiepingen en twee RA's, dus dat zijn veel mensen om voor te zorgen.'
'Momenteel gebeurt het veel dat mensen zich buitensluiten, en dan moet ik erheen. Ook als ik in de bibliotheek zit. Het zijn niet veel uren, maar het is wel onhandig. Ik heb wel geleerd om grenzen te stellen. Na middernacht ben ik niet meer beschikbaar, dat laat ik ook in de appgroep weten. Dat betekent niet dat de telefoon nooit om twee uur 's nachts overgaat om feestjes op te breken of iemand zijn kamer in te helpen.'
'Als RA voel je je soms de "moeder" van het gebouw, en enorme druk om iedereen meteen te helpen als ze je een bericht sturen. Ik heb wel geleerd dat dat geen realistische verwachting is. Het komt uit veel empathie: ik weet hoe het is om ver van je familie te zijn en waar de studenten doorheen gaan.'
Beide RA's vinden de honderd euro korting prima, maar zijn vooral blij met een dak boven het hoofd. 'Het is een goede deal, want het is al zo moeilijk om een huis te vinden', zegt He. Neto Gaspar: 'Soms is het minder druk dan andere weken dus het bedrag is prima. Ik heb ook het gevoel dat ik niet te veel mag verlangen. Ik voel me al zo *blessed* dat ik een woning heb.'
Van Overbeeke meldt dat de studenten 'geen formele verantwoordelijkheid hebben'. 'De RA wordt met name gevraagd om te helpen de sociale cohesie op de verdieping te bevorderen en heeft een signaleringsfunctie in het geval van onveiligheid en conflicten. De sociaal beheerder is de eerste contactpersoon en verantwoordelijk voor het oplossen van problemen. De RA's moeten heel duidelijk hun grenzen aangeven en daarbij krijgen ze training en hulp.' Er komt wel een nieuw document aan, zegt ze. 'We merkten dat er bij de RA's toch behoefte is aan een duidelijke taakomschrijving. Sommige taken waren voor de RA's namelijk niet duidelijk, zoals de signaleerfunctie die ze hebben als het gaat om persoonlijke problemen van studenten. Het document wordt eind deze maand vastgesteld.' <

Selectie bij psychologie is 'verkapte loting'

De universiteitsraad is kritisch over de selectiemethode die psychologie gebruikt voor haar masteropleidingen.

DOOR **VINCENT BONGERS**

Psychologie heeft voor vijf klinische masters een numerus fixus. De masters van psychologie hadden voor de invoering van de capaciteitsbeperking de hoogste instroom van de universiteit. De opleidingen konden de die toestroom niet aan. Er zijn te weinig docenten om het onderwijs te geven en er zijn onvoldoende klinische stageplaatsen beschikbaar, zowel in de regio als landelijk.
De universiteitsraad adviseert elk jaar over alle aanvragen van capaciteitsbeperkingen. De raad heeft er geen probleem mee dat er een fixus is voor de psychologie-opleidingen, maar is wel kritisch over de selectiemethode.
Studenten die de master willen volgen, moeten een motivatiebrief schrijven en er is een selectie met behaalde cijfers in de bachelor. Op dat laatste punt gaat het fout, vindt de raad.
De studenten worden in drie categorieën ingedeeld als het gaat om cijfers. 'Onvoldoende' betekent geen toelating, bij 'voldoende' wordt er geloot. Als een student 'excellent' is, volgt er directe toelating. Het probleem is dat een student een acht moet staan voor alle vakken om in de categorie 'excellent' te vallen.
En die zijn er nauwelijks, zei Bram Leferink op Reinink van studentenpartij ONS. 'Je kunt in theorie cum laude slagen voor de bachelor, en alsnog niet in de categorie excellent vallen. Met als gevolg dat eigenlijk alleen de groep 'voldoende' over blijft. 'De selectie is dus een verkapte loting en dat is niet de bedoeling. Het mag ook niet van de Wet op het hoger onderwijs, want er moeten twee selectiecriteria zijn.'
Universitair hoofddocent psychologie Veronique De Gucht (personeelspartij LAG) wilde weten hoe het dan wel zou moeten. 'Vorig collegejaar was de eis nog een 7,5. De categorie "excellent" werd toen zeer groot. De opleidingscommissies hebben expliciet gevraagd om er een acht van te maken. Moeten we terug naar hoe de situatie voordien was?'
De raad had daar geen antwoord op, en zal de kwestie op 13 april met het college bespreken.
Tijdens de vergadering werd opgemerkt dat bij de bèta's scherper in de gaten wordt gehouden wat de capaciteit is van de verschillende opleiding. Op basis van metingen wordt dan een mogelijk een capaciteitsbegrenzing ingesteld.
'Bij Geesteswetenschappen gaat dat niet op dezelfde manier', zei Remco Breuker van LAG, en tevens hoogleraar Koreastudies. 'Terwijl het op deze faculteit ook wel nodig is, want er vallen geregeld mensen uit door structureel overwerk. Veel opleidingen hebben te weinig docenten. Een fixus wordt echter niet makkelijk toegekend, terwijl we uit onze voegen barsten. Ik heb het bij de bachelor Koreastudies nooit gehad over capaciteitsbeperking. Het is nu meten met twee maten.'

'Je kunt cum laude slagen en alsnog niet in de categorie excellent vallen'

In de raad werd ook gediscussieerd over hoe leidend arbeidsmarktperspectief moet zijn op de capaciteit van opleidingen. 'Ik vind niet dat de universiteit zich op de vraag op de arbeidsmarkt moet richten', zei Timothy de Zeeuw van LAG. 'Het gaat om je ontwikkeling als mens en intellectueel, maar misschien is dat iets te romantisch gedacht.'
Patrick Klaassen van personeelspartij Universitair Belang was het daarmee eens: 'De charme van de universiteit is dat je in zowat in elke niche kunt worden opgeleid, al is dat de laatste jaren al minder geworden.'
Breuker vond dat de universiteit geen hogeschool moet worden. 'De universiteit moet daarvoor waken. We moeten niet in elkaars vaarwater gaan zitten.'
'Dit speelt wel', vond Floske Spieksma van Universitair Belang: 'Als je bij Rechten niet enorm aan cv-building doet, wordt het lastig om een baan te vinden. Nu is het probleem niet zo groot, maar ik heb ook periodes meegemaakt waarin veel academici werkloos waren. Het is wel belangrijk om enig oog te hebben voor maatschappelijke ontwikkelingen, maar het moet inderdaad geen hbo worden.'
'Deze discussie is zeker belangrijk maar die moet je op nationaal niveau voeren, vind ik', reageerde Breuker.

Personeelsmonitor laat problemen bij Archeologiefaculteit zien

Sociale veiligheid blijft een probleem bij de faculteit Archeologie. Vooral op de afdeling Heritage and Society is het 'zorgelijk'.

DOOR **ANOUSHKA KLOOSTERMAN**

Dat blijkt uit de personeelsmonitor. De resultaten van Archeologie lijken beter dan vijf jaar geleden: toen scoorde de faculteit het laagst op sociale veiligheid, vergeleken met de rest van de universiteit. Ook de leidinggevenden kregen lage cijfers.
Met name dat laatste is verbeterd, bleek tijdens de faculteitsraadsvergadering: leidinggevenden krijgen een 6,8, in plaats van een 5,3. Ook geven werknemers hogere cijfers voor autonomie (8,1) en sociale inclusiviteit (7,3) dan vorige keer.
Werkdruk is een 5,2, in plaats van een 5,0. Dat is het kopje waaronder vragen over sociale veiligheid staan, wat nog steeds een probleem blijkt. 'Daar lopen we niet voor weg – we zijn er juist heel erg bij betrokken', zegt bestuurslid Jan Pronk. 'We zien dat er nog steeds een probleem is, namelijk dat collega's zich niet op hun gemak voelen om het er met elkaar over te hebben of mensen aan te spreken op gedrag.'
Eén afdeling scoort met name zeer laag, maar omdat andere afdelingen juist zeer goede cijfers haalden is dat in het gemiddelde cijfer niet terug te zien. Het faculteitsbureau en de afdeling Archeological Sciences scoren bijzonder hoog; World Archeology bleef stabiel; en de afdeling Heritage and Society scoorde slecht.
'Het is geen verrassende uitkomst', zegt Pronk. 'We zien duidelijk waar onze aandacht naartoe moet. Heritage and Society is zorgelijker dan andere afdelingen, en we weten dat we daar tijd en energie in moeten steken. We weten dat we daar in de afgelopen paar jaar met verschillende zaken te maken hebben gehad die tijd en energie kosten om te verbeteren. Ik denk dat het kan lukken.'
Verder blijkt dat oudere werknemers minder tevreden zijn dan jongere. 'We weten niet wat daar de oorzaak van is', zegt decaan Jan Kolen. 'Maar dat is een duidelijk patroon.'

MARETJES

De prijs voor een Maretje bedraagt €9,– per 30 woorden, opgegeven via redactie@mare.leidenuniv.nl uiterlijk t/m maandag 16.00 uur. Maretjes aangeboden voor commerciële doeleinden worden niet geplaatst, evenmin als Maretjes waarin zaken worden aangeboden die de waarde van 4.500 euro te boven gaan.

Doe meer met je kennis! Vrijwilligers gezocht voor één uur per week **bijles en huiswerkbegeleiding** op verschillende locaties of bij de leerling thuis. **Leiden-Noord, basisonderwijs,** 2 leerlingen groep, 4 t/m 8. **Voortgezet onderwijs:** *Aardrijkskunde, biologie, 2 havo. Twee leerlingen. *Engels, brugklas basis/kader. *Nederlands, aardrijkskunde, wiskunde brugklas vmbo-tl. *Wiskunde, Nederlands, biologie, mens en maatschappij, brugklas basis/kader. **Leiden-Zuid,** *3 leerlingen basisonderwijs. **Voortgezet onderwijs:** *Nederlands, Engels, Wiskunde, brugklas vmbo basis/kader. *Ook hulp gevraagd bij organisatie van de bijles, één of twee middagen per week. Onderwijswinkel Arubapad 2 (Het Gebouw), ma, wo en do 15-17u. Tel. 071-5214256. E-mail: hdekoomen@owwleiden.nl.

Maretjes-extra zijn bedoeld voor semi- commerciële instanties. De prijs voor en Maretje-extra is €23,– incl. BTW voor elke vijfendertig woorden. U kunt deze advertenties uiterlijk op de vrijdag vóór het verschijnen van Mare opgeven bij Bureau van Vliet B.V., postbus 20, 2040 AA Zandvoort, telefoon 023-571 47 45. E-mail: Zandvoort@bureauvanvliet.com

COLOFON

Mare: Rapenburg 38, 2311 EX Leiden
Postbus 9500 2300 RA Leiden
Telefoon 071–527 7272
E-mail redactie@mare.leidenuniv.nl
Website mareonline.nl
Twitter @weekbladmare
Mastodon @weekbladmare@mastodon.online
Instagram @weekbladmare
Facebook: Leids Universitair Weekblad Mare
De redactie is op vrijdag gesloten.
Oplage circa 10.000

Hoofdredactie: Frank Provoost
frank.provoost@mare.leidenuniv.nl

Redactie: Vincent Bongers
vbongers@mare.leidenuniv.nl
Anoushka Kloosterman
a.s.kloosterman@mare.leidenuniv.nl
Marciëlle van der Kraan
m.w.s.van.der.kraan@mare.leidenuniv.nl
Sebastiaan van Loosbroek
s.p.van.loosbroek@mare.leidenuniv.nl
Mark Reid
m.a.reid@mare.leidenuniv.nl
Joran Neyen (stagiair)

Medewerkers: Pim Bakx | Emiel Beinema | Remco Breuker | Josette Daemen | Omar Ghaly | Olaf Leeuwis | Maia de Quay

Art direction en vormgeving:
Marcel van den Berg, joostmarcellis.nl

Fotografie: Taco van der Eb | Marc de Haan

Illustraties: Bas van der Schot | Bandirah | Silas.nl

Drukwerk: Rodi Rotatiedruk, Broek op Langedijk

Advertenties: Bureau van Vliet B.V.
Wateringweg 129, 2031 EG Haarlem
Telefoon 023 – 571 47 45 |
E-mail sales@bureauvanvliet.com
https://bureauvanvliet.com/advertentie/Weekblad

Redactieraad: Kutsal Yesilkagit (voorzitter) | Frank Israel (vice-voorzitter) | Alexander Pleijter (secretaris) | Willem van der Does | Annemarie Drahmann | Nour Eldín Emara | Rosanne Hertzberger | Zoë van Litsenburg | Frank Rensen | Marten Jesse Pot | Hermelijn Smits

Niet kijken gaat niet

Kan het kwaad dat studenten zoveel op hun mobiel zitten? En wat denken ze zelf over hun schermtijd? *Mare* maakte een rondgang. ‘Wat heb ik in godsnaam met mijn tijd gedaan?’

DOOR **JORAN NEYEN**

Drie uur en twintig minuten per dag, dat is vijftig dagen per jaar. Zo lang brengen jongvolwassenen gemiddeld achter hun mobiel door, stelt I&O Research. En eigenlijk is dat best begrijpelijk, de smartphone geeft gebruikers namelijk te allen tijde toegang tot vermaak, comfort en contact. Maar al dat gemak heeft ook een prijs: concentratie- en slaapproblemen, een lagere levenstevredenheid, oog-, hand-, en nekklachten, prestatiedruk en natuurlijk… FOMO: *fear of missing out*.

Dat excessief telefoon- en socialemediagebruik tot problemen kan leiden merkt ook Aislinn Hughes (22, international relations). ‘Ik kan me een stuk slechter concentreren dan vroeger en merk dat ik slechter slaap. Als ik wakker lig, ga ik juist weer op mijn mobiel kijken, zodat ik in een soort vicieuze cirkel beland. Ook lijden mijn ogen en postuur onder de hoeveelheid tijd die ik achter mijn telefoon of laptop doorbreng.’

Maar het alternatief, niet kijken, stelt haar ook niet gerust. ‘Als je niet op je mobiel kijkt, heb je vaak het gevoel dat je allerlei belangrijke dingen mist, terwijl dat eigenlijk helemaal niet zo is. FOMO kan een onrustig gevoel geven.’

‘Verder kan het zijn dat je door veel telefoongebruik een verknipt wereldbeeld krijgt’, vreest Hughes. ‘Enerzijds zie je op sociale media een vertekend positief beeld van de levens van anderen, die vaak alleen de leuke dingen over zichzelf posten. Veel jonge mensen kunnen bijvoorbeeld ontevreden over hun eigen leven worden omdat ze online worden geconfronteerd met het perfecte leven van influencers. Anderzijds kan je juist fatalistisch en negatief worden. Je ziet online namelijk voortdurend nieuwsberichten waarin je te horen krijgt wat er allemaal fout gaat in de wereld. Ik merk dat het veel met me doet om dag in dag uit berichten over oorlogen en crises te lezen.’

Hughes besteedt gemiddeld vierenhalf uur per dag aan haar mobiel. ‘Dat vind ik eigenlijk te lang, maar ik moet voor mijn stage bij de Tweede Kamerfractie van GroenLinks goed op de hoogte zijn van alle actualiteiten. Ik gebruik mijn telefoon voor het lezen van kranten en boeken maar mijn meeste schermtijd gaat toch wel naar WhatsApp, Tiktok en Instagram.’

‘Of ik zou kunnen stoppen met sociale media? Ik denk het niet’, aldus Hughes. ‘Het is gewoon erg praktisch. Ik kan bijvoorbeeld altijd contact opnemen met vrienden of familie in het buitenland. Whatsapp is een soort basisbehoefte geworden. Met Instagram zou ik misschien wel kunnen stoppen, dat gebruik ik voornamelijk voor het hersenloze tijdverdrijf.’

Ook een student rechtsgeleerdheid (23), die liever anoniem blijft, zit zo’n vierenhalf uur per dag op zijn telefoon. ‘Meestal op YouTube of WhatsApp’, zegt hij. ‘Instagram heb ik tegenwoordig niet meer omdat ik daarop de hele tijd van die korte filmpjes keek. Daar was ik veel te veel tijd aan kwijt die ik ook aan leuke of productieve dingen kan besteden zoals studeren of chillen met vrienden.’ >

Het werk ‘Absorbed by Light’ van de Britse kunstenaar Gali May Lucas was in 2018 te zien in Amsterdam.

‘Als ik met vrienden uitga, zie ik ze steeds naar hun telefoon grijpen’

> Maar in plaats van op Insta, kijkt hij nu juist steeds meer zogeheten ‘Shorts’ op YouTube. ‘Die korte filmpjes zijn de grootste boosdoener. Vaak ben ik onbewust een kwartier aan het scrollen. Ik word daar ook niet echt blij van, dus eigenlijk zou ik daarmee moeten stoppen en die app gewoon moeten verwijderen.’
Hij denkt dat zijn slaap en concentratie te lijden hebben onder zijn mobielgebruik. ‘Als mijn telefoon niet in de buurt is, kan ik me een stuk beter concentreren. Als ik aan het studeren ben, leg ik hem ver weg. Dat helpt wel. En als ik naar bed ga, kijk ik vaak nog een uur op mijn telefoon. Als ik daarna probeer te slapen lukt het vaak niet, en dan pak ik mijn telefoon er uiteindelijk weer bij. Soms slaap ik om vier uur ’s nachts nog niet.’
Hoewel smartphones het sociale leven aanzienlijk vereenvoudigen, ziet hij ook de afstand tussen mensen groeien. ‘Door mijn telefoon zonder ik me soms meer af. Dan zit ik in mijn kamer filmpjes te kijken in plaats van met mensen te chillen. In onze fusie zitten alle huisgenoten soms tijdens een gesprek op hun telefoon te kijken. Ikzelf ook wel eens. Eigenlijk is dat heel apart.’
Net als Hughes en de rechtenstudent vindt de grote meerderheid van de jongvolwassenen dat ze te veel achter hun telefoon zitten, blijkt uit onderzoek van het Trimbos-instituut. Aangezien apps er alles aan doen om aandacht te trekken en gebruikers online te houden, is het nog niet zo eenvoudig om die schermtijd te verminderen.
Toch doen sommigen hun best. Boy Coene (24, culturele antropologie) stopte onlangs compleet met sociale media. ‘Een paar maanden geleden was ik buiten Europa op reis en had ik geen data. Toch opende ik telkens de Instagram-app en ging onbewust berichten bekijken die ik allemaal al had gezien. Sociale media zijn dus zo verslavend dat je soms uit een reflex je mobiel erbij pakt.’
Het roer moest om, concludeerde hij. ‘Mijn schermtijd was zo’n vijf uur per dag. Ik was soms een uur lang alleen maar aan het scrollen. Ik dacht: wat heb ik nou in godsnaam met mijn tijd gedaan? Toen ik helemaal klaar was met die tijdverspilling heb ik alle sociale media van mijn mobiel verwijderd.’
Hij is zeer tevreden met zijn besluit. ‘Het heeft veel positieve effecten. Ik heb ineens veel meer vrije tijd waarin ik leuke dingen kan doen zoals vogelspotten en vissen. Mijn concentratie is verbeterd en ik heb meer waardering voor de wereld om me heen gekregen. Allemaal omdat ik niet meer de hele tijd word afgeleid door dat ding.
‘Het meest verrassende is nog wel dat ik sociale media totaal niet mis. De dingen die de moeite waard zijn om te horen krijg je altijd wel mee via WhatsApp of in normale gesprekken. Voor de rest is er vooral een heleboel nutteloze informatie op social media te vinden. Wat moet ik ermee? Die wereld is *toxic*: alles is er altijd blij, mooi en leuk. Mensen houden de schijn op of proberen aandacht te krijgen.’
‘Heel veel studenten zijn verslaafd aan hun telefoon’, vermoedt hij. ‘Sommigen zitten wel acht uur per dag op hun mobiel. Ik merk ook vaak dat mensen tijdens een gesprek op hun telefoon zitten. Daar stoor ik me aan; dat is gewoon ongezellig. Uit wetenschappelijk onderzoek blijkt ook dat mensen een gesprek minder waarderen als hun telefoon op tafel ligt.’
Ook Louis-Philippe Bazelier (25, researchmaster Egyptologie) gebruikt, op WhatsApp na, geen social media. ‘Ik heb ooit Hyves gehad, maar dat is heel lang geleden. Ik heb totaal niet het gevoel dat ik iets mis. Als iets echt belangrijk is, vertellen mensen het me gewoon.
‘Ik merk dat ik meer in het moment leef dan de mensen om me heen’, vertelt Bazelier. ‘Als ik met vrienden uitga, zie ik ze vaak naar hun telefoon grijpen. Ik zeg er niets van, maar het valt me wel op. Veel mensen moeten constant worden geëntertaind. Ik heb dat niet.’ Dan laat hij zijn schermtijd zien: ‘Vandaag twintig minuten.’
Bazelier denkt niet dat hij in de toekomst een account zal aanmaken: ‘Als je eraan begint is het heel lastig om er weer vanaf te raken. Ik kom niets tekort, slaap lekker en kan me goed concentreren. Ik ben altijd prima bereikbaar voor mensen die me willen bellen. Ik denk dat veel studenten er gebaat bij zijn om af en toe hun telefoon weg te doen. Het is natuurlijk hun eigen keuze, maar het is prima te doen zonder sociale media. Probeer het eens, zou ik zeggen.’ <

Kan het kwaad?

‘Socialemediagebruik is niet direct gerelateerd aan symptomen als angst en depressie’, vertelt neurowetenschapper Michelle Achterberg. Ze is gespecialiseerd in hersenontwikkeling en sociaal gedrag bij jongeren en kinderen en heeft onderzoek gedaan naar de effecten van socialemediagebruik op het brein en het welzijn van adolescenten.
‘Het kan zijn dat jongeren die al lijden onder angst of depressie eerder veel op sociale media zitten omdat ze op zoek zijn naar verbinding, maar dan gaan die symptomen dus vooraf aan het gebruik. Wel is het zo dat je minder tijd hebt voor leuke of nuttige dingen als je veel op je telefoon zit. Tijd doorbrengen met vrienden of familie en productieve tijdsbestedingen zijn beschermende factoren tegen angst en depressie. Het kan dus zo zijn dat mensen die lang op hun mobiel zitten daardoor vatbaarder zijn voor angst en depressie dan mensen die die tijd met hun vrienden doorbrengen.’
Achterberg raadt aan om een uur voor het slapen niet meer op je smartphone te kijken. ‘Het blauwe licht kan je biologische klok in de war brengen. Dat verstoort de aanmaak van melatonine, het hormoon waarvan je slaperig wordt. Telefoongebruik in de avond kan dus slaapmoeilijkheden veroorzaken, maar dat geldt bijvoorbeeld ook voor werken aan een opdracht op je computer.’
‘Ook zijn mobiele telefoons erg afleidend: ze zijn gemaakt om de hele tijd je aandacht te trekken. Als je je slecht kan concentreren is het daarom misschien beter om je mobiel uit te zetten of in je tas te doen als je gaat studeren.’
De psycholoog denkt dat de voordelen van mobielgebruik uiteindelijk opwegen tegen de nadelen. ‘Het is bijvoorbeeld makkelijker geworden om aansluiting te vinden met leeftijdsgenoten en gelijkgestemden voor mensen die daar in het echte leven moeite mee hebben. Uiteindelijk moet iedereen zelf een gebalanceerde manier vinden om met zijn of haar telefoon om te gaan. Die balans kan er voor iedereen anders uitzien. Het kan dus nuttig zijn om voor jezelf na te gaan wanneer je je mobiel echt wilt gebruiken, en wanneer je erdoor wordt verstoord. Op basis daarvan kan je kijken hoe jij het best met je telefoon kunt omgaan.’
Probeer eens een tijdje zonder, geeft ze als tip mee. ‘Een week of maand detoxen van je mobiel of sociale media is een goede manier om erachter te komen waar jij je telefoon echt voor nodig hebt, en wanneer je gebruik tot problemen kan leiden. Op basis daarvan kan je je schermtijd op een goede manier aanpassen.’

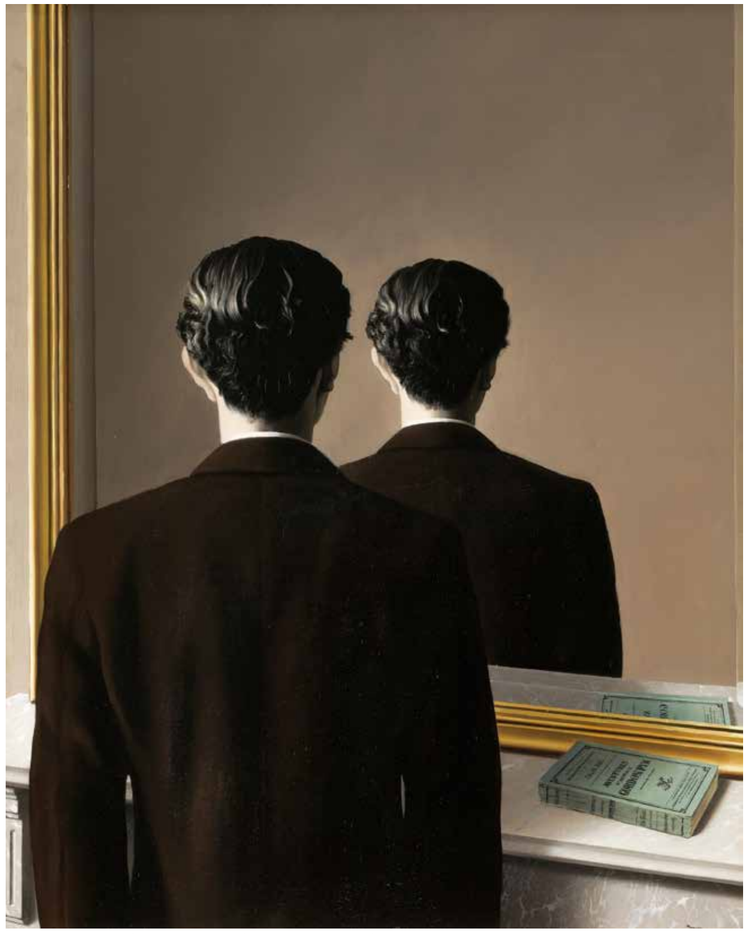

La reproduction interdite (Verboden af te beelden) door René Magritte (1937) Foto Museum Boijmans Van Beuningen

Waarom we elkaar na-apen

Psycholoog Chris Riddell onderzoekt hoe en waarom mensen onbewust gezichtsuitdrukkingen en lichaamstaal van elkaar spiegelen.

DOOR **MARCIËLLE VAN DER KRAAN**

‘Als ik naar filmpjes kijk van mensen die heel hard lachen, schiet ik vanzelf ook in de lach’, vertelt psycholoog Chris Riddell. ‘Dat nabootsen van iemands gezichtsuitdrukkingen of lichaamstaal doen we meestal onbewust. Het gebeurt automatisch omdat we denken zo onze gesprekspartner beter te kunnen voorspellen of inschatten. Het kan ons helpen om meer begrip voor een ander te hebben of meer empathie te voelen.’
Hoe dichter je bij iemand komt, hoe beter je iemand kunt begrijpen. Dat is tenminste wat psychologen in eerdere onderzoeken hebben vastgesteld. Riddell gaat nog een stap verder en vraagt zich af of het spiegelen van iemands gezichtsuitdrukking ook effect heeft op zogenoemde sociale keuzes. Zorgt het spiegelen ervoor dat mensen elkaar leuker vinden of graag met elkaar willen samenwerken?
Om dat te testen heeft de promovendus in wetenschapsmuseum NEMO een interactief onderzoek uitgevoerd. Hij liet zowel kinderen als volwassenen in koppels opdrachten uitvoeren. Hierbij lette hij op het effect van het spiegelen van gezichtsuitdrukkingen en fysiologie – hartslag, transpiratie en blozen.
Wat bleek? Spiegelen leek bij volwassenen wel effect te hebben, maar bij kinderen niet. Tenminste: gelet op de gezichtsuitdrukkingen. De resultaten van lichamelijke reacties, zoals zweten of een verhoogde hartslag, moet de promovendus nog analyseren.
Al in een eerder project ontdekte Riddell met collega’s een duidelijk verschil tussen volwassenen en kinderen. ‘We keken hoe de aanwezigheid van een publiek in de ruimte de expressie en ervaring van emoties beïnvloedt. We wilden trots en schaamte oproepen bij de deelnemers. Voor de ene helft van de deelnemers deden we dat met publiek en voor de andere helft zonder.’ Opvallend was dat de wetenschappers veel overeenkomsten tussen volwassenen en kinderen zagen. ‘Zeker bij schaamte zagen we weinig leeftijdsverschillen. Kinderen lieten al tekenen van schaamte zien op heel jonge leeftijd. Wel reageerden ze veel expressiever op trots dan volwassenen. In eerdere onderzoeken werd altijd gezegd dat schaamte een complexe emotie is die we pas op latere leeftijd ontwikkelen, maar in ons onderzoek blijkt dat niet zo te zijn.’
De vraag is nog hoe kinderen het vermogen om emoties te herkennen ontwikkelen. Daar hoopt Riddell antwoord op te vinden. ‘Hoe leert een kind dat ik blij ben als ik glimlach? Als we dat begrijpen zouden we hulpmiddelen kunnen ontwikkelen voor mensen die moeite hebben met het herkennen van emoties.’ Daarom is het volgens Riddell belangrijk om de interacties tussen kinderen te bestuderen.
‘Ik vind het een eer om mijn leven te wijden aan dit soort belangrijke vraagstukken met maatschappelijk belang.’ Dat het werk als wetenschapper erg interessant is, probeert Riddell nu als een van de *Faces of Science* van de Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen ook over te brengen aan bovenbouwleerlingen van het vwo. Een jaar lang neemt hij de leerlingen via lezingen, vlogs en blogs mee in het laatste jaar van zijn PhD-onderzoek.
‘Elke dag is anders. Veel jongeren hebben geen idee hoe het is om wetenschapper te zijn. Zo probeer ik ze een kijkje in de keuken te geven van het leven van een onderzoeker.’ Toch zal hij de leerlingen ook over de keerzijden van zijn beroep moeten vertellen. ‘Het meest frustrerende is dat ik op de lange termijn werk: ik ben nu al drie jaar aan het onderzoeken en pas eind vorig jaar heb ik mijn eerste paper ingediend. Dat is twee jaar werk zonder formeel resultaat.’
Als jonge wetenschapper voelt hij ook de druk om overal ‘ja’ op te zeggen. ‘Daardoor pak ik veel projecten op, maar dat kan ik soms niet allemaal aan. Ik probeer nu vaker “nee” te zeggen. Wetenschapper zijn kent zo z’n uitdagingen, desondanks blijf ik het mooi vinden om op deze manier te kunnen bijdragen aan de maatschappij.’

Xi is een keiharde kerel

Na een traumatische jeugd ontwikkelde de Chinese president Xi Jinping een spartaans wereldbeeld en creëerde hij een surveillancestaat. Maar dat wil niet zeggen dat Europa zich moet blindstaren op zogenaamd geopolitiek gevaar, betoogt promovendus Friso Stevens. ‘China is niet onze vijand.’

DOOR **VINCENT BONGERS**
FOTO **ANP**

De vader van Xi Jinping was een hoge functionaris bij de Chinese Communistische Partij. Toen Mao Zedong de Culturele Revolutie lanceerde in de jaren zestig werd deze Xi Zhongxun echter gezuiverd. ‘Xi hoorde bij de Beijing-elite, zat op de beste school in de stad’, zegt Chinadeskundige Friso Stevens. ‘Zijn wereld stortte helemaal in toen zijn vader zijn machtspositie kwijtraakte. Diegenen die eerst de macht hadden, waren ineens de vijand. Zijn vader werd vernederd, hij werd zelf vernederd. Zijn zus stierf. Hij werd naar het platteland gestuurd om daar zware arbeid te verrichten en van de boeren te leren. Om zich uit deze situatie te redden moest Xi “roder dan rood” worden. Het werd zijn overlevingsstrategie om altijd ideologisch zuiver te zijn.’

Xi’s vader werd later gerehabiliteerd en zijn zoon klom alsnog op in de partij. Het gegeven dat hij zijn bevoorrechte positie een keer was kwijtgeraakt heeft zijn sporen achtergelaten. Xi’s obsessie met het bewaren van sociale stabiliteit vertaalt zich in de Chinese surveillancemaatschappij van nu, stelt Stevens, die een proefschrift schreef over de Chinese assertiviteit en de rol die de leider van het land (sinds 2012) hierin speelt. Het wereldbeeld van president Xi is sober en spartaans, betoogt hij. ‘Alles benadert hij in termen van winst en verlies. Het is een keiharde kerel.’

Er zijn twee belangrijke redenen waarom hij aan de macht kwam. ‘Xi is primair gekozen vanwege binnenlandse ontwikkelingen. De partij en overheid implementeerden niet het beleid dat de toenmalige leider Hu Jintao in het centrum in Beijing uitvaardigde, en de corruptie was ongekend.’

De jaren 2000 werden wel de ‘go-go years’ genoemd. ‘China groeide economisch zeer snel, per jaar met dubbele cijfers als je kijkt naar het bruto binnenlands product. Corruptie was het smeermiddel. Je moest meespelen om ergens te komen.’ De economie kwam erdoor in gevaar. ‘Xi heeft een mandaat gekregen om dat aan te pakken. Hij was het antwoord op die corruptie en gebrek aan implementatie van beleid door de partij.’

Alleen ging de president veel verder dan verwacht. ‘De elite van de partij wist wat voor vlees ze in de kuip hadden, toch hebben ze hem verkeerd ingeschat. Xi hield tot het einde zijn kaarten tegen de borst.’ Hij werd in 2007 intern verkozen tot de nieuwe leider. ‘Dat is een fout geweest die de geschiedenis heeft veranderd.’

Niemand had gedacht dat hij een neo-Maoïstische ideologie zou introduceren, vertelt Stevens. ‘Dat hij de partij in alle haarvaten van de samenleving zou terugbrengen.’

De surveillancemaatschappij die China is geworden, moet je ook in dat perspectief zien. ‘Het geeft blijk van de onzekerheid over controle. Je ziet het niet aan de oppervlakte. De camera’s, de informanten en het partijkader: het is een heel geraffineerd systeem.’

Stevens studeerde aan Peking University en maakte de omslag in de maatschappij mee. ‘Ik ging er in 2015 heen en toen was het leven in Beijing fantastisch. Mensen durfden te zeggen wat ze dachten. In 2016 veranderde dat. Toen had Xi zijn macht geconsolideerd middels zuiveringen. Toen ik vertrok in het voorjaar van 2017 waren mensen veel voorzichtiger geworden. Een verdrietig einde, er is niets belangrijker dan vrijheid.’

Chinezen zijn ontzettend open en nieuwsgierig, vertelt Stevens. ‘Ze omarmen graag nieuwe ideeën, maar de huidige geopolitieke strijd leeft ook bij hen en wordt gevoed door de propaganda. De invloed van liberale westerse ideeën is daardoor steeds beperkter geworden.’

Tegelijkertijd kijkt het Westen niet erg neutraal naar de Chinese houding in haar diplomatieke betrekkingen. China reageert vooral vaak op zetten van de Amerikanen.

‘Dat zie je bijvoorbeeld bij bezoek van Nancy Pelosi, de toenmalig voorzitter van het Huis van Afgevaardigden, in augustus 2022 aan Taiwan. Er is geen land in de wereld dat Taiwan erkent als onafhankelijke staat en het ligt dan ook heel gevoelig als Pelosi daarheen gaat. Voor China is dat een Amerikaanse provocatie, het raakt aan haar legitimiteit als regerende partij. Op haar actie volgde een Chinese blokkade van Taiwan; echt een ongekende escalatie. China hoeft Taiwan niet te veroveren om het tot overgave te dwingen. Zeven dagen was het eiland vrijwel onbereikbaar omdat er allemaal Chinese oorlogsschepen voeren. Vliegtuigen vermeden de regio omdat er raketten werden afgevuurd.

‘In de krant lees je dan alleen dat China agressief is, wat zo was. Maar het zogeheten Eén-Chinaprincipe (dus met Taiwan, *red.*) is het grondvest waarop de relatie tussen China en het Westen vanaf 1972 werd hervat.

‘Nederlandse media nemen het narratief en de nieuwsverhalen van de Amerikaanse media een-op-een over. Mensen zijn daardoor heel erg bang voor China geworden. Maar wat daar gebeurt, heeft niet per se directe gevolgen voor onze veiligheid. Ik zou aan journalisten willen vragen: kom met bewijs dat China een imminente veiligheidsdreiging voor Europa is. Dat is er niet.’

Amerika zoekt de confrontatie, en China reageert. ‘Het gaat om hegemonie. Amerika wil nummer één blijven.’

China probeert uiteraard ook haar invloed in de regio te vergroten, zegt Stevens. ‘China heeft bijvoorbeeld haar informele invloed in Laos en Cambodja vergroot. Chinese staatsbedrijven gaan naar deze landen toe en nemen hun personeel mee. Er is financiering door Chinese staatsbanken. Langzaam maar zeker wordt er met Chinees geld betaald. Diplomaten uit die landen vertelden me dat beleid dat tegen de belangen van China ingaat, niet mogelijk is.’

Stevens vindt dat Europa en Nederland veel meer hun eigen weg moeten zoeken in de relatie met China. ‘Mark Rutte stemde in januari van dit jaar, in ruil voor een kiekje in het Oval Office, in met de beperking van de uitvoer van ASML-machines die chips fabriceren. Wat heeft Nederland daarvoor terug gekregen van de Amerikanen? Volgens mij niets. We zijn gewoon onder druk gezet, daar ben ik niet happy mee.’

Die ASML-boycot gaat niet alleen om chips voor kunstmatige intelligentie, of voor militaire toepassing, stelt Stevens. ‘Het gaat ook om chips voor auto's en dergelijke. Het internationale ecosysteem was optimaal. Het is geen goede zet om economische activiteiten weer naar eigen land te verplaatsen.’

Chips zijn de olie van de 21ste eeuw. ‘Voor Japan was olie een reden om in 1941 De Amerikaanse marinebasis Pearl Harbor preventief aan te vallen. De VS hadden een boycot ingesteld waardoor Japan geen olie kon importeren, wat haar economische opkomst zou remmen. Dat zorgde voor wantrouwen en uiteindelijk dus voor oorlog.’

Volgens Stevens doet en zegt Amerika nu openlijk wat de Chinese propaganda al een decennium beweert: de opkomst van China stoppen. ‘Als je de strategische druk op China opvoert, maakt dat de haviken in Beijing sterker. Wat Biden nu doet, bevestigt de Chinese propaganda.’

En Nederland doet daaraan mee. ‘De Europeanen vormen steeds meer een front met de Amerikanen.’ Europa stapt daarmee af van haar streven naar zogeheten open strategische autonomie. ‘Een Chinese wetenschapper noemt het de NAVO-ficatie van de relatie tussen China en Europa.’

Nederland mengt zich ook militair in Oost-Azië. ‘Als we een fregat die kant op sturen dan is het niet verrassend dat China dat als een vijandelijk signaal interpreteert.’

Europa kan voor een stabiele relatie met China kiezen, denkt Stevens. ‘Daar zouden de Chinezen voor tekenen. China is niet onze vijand. Het is wel zo dat we heel scherp moeten letten op bepaalde zaken. Europa moet keihard zijn als het gaat om oneerlijke economische concurrentie, spionage en diefstal van intellectueel eigendom.’

Binnen de gemeenschap van China-deskundigen is er consensus dat China geen vijand is, aldus Stevens. ‘Ik zie echter zelden een sinoloog bij het Nederlandse nieuws commentaar leveren op ontwikkelingen in China. Veiligheidsexperts die niets over China weten domineren het Nederlandse debat, daar word ik moedeloos van.’

‘In ruil voor een kiekje in het Oval Office stemde Rutte in met een exportverbod van ASML-machines naar China’

Friso Stevens, *Chinese Assertiveness and the Rise of Xi Jinping*. Promotie is op 28 maart

Wetting & De Roode
advocaten • mediators

Vacature werkstudent/junior juridisch medewerker

Wil je als student of afgestudeerde jurist ervaring opdoen bij een betrokken en dynamisch advocatenkantoor? Wetting & De Roode Advocaten en mediators is een klein kantoor dat zich uitsluitend richt op het arbeids- en familierecht. Want meer is niet beter, verdieping wel. We hebben een divers klantenbestand van grote ondernemingen tot particulieren die door het Juridisch Loket worden doorverwezen. Je kunt bij ons kennis maken met alle ins en outs van de advocatuur. Niet alleen de cliënten staan centraal, maar ook een fijne werksfeer en teamspirit.

Wat bieden wij?
Als werkstudent/junior juridisch medewerker kan je onder begeleiding ervaring opdoen met de werkzaamheden van een advocaat zoals het opstellen van processtukken, contact hebben met cliënten, schrijven van adviezen, maar ook meegaan naar zittingen, (mede) organiseren van seminars en het bijhouden van relaties. Ook zal je ondersteunende werkzaamheden verrichten. Denk aan corresponderen met de rechtbank en archiefwerk. Een echte plek om te leren en je verder te ontwikkelen!

Wij zijn opzoek naar iemand voor minimaal 2 dagen (4 dagdelen). Je kunt zelf aangeven welke dagen jouw voorkeur hebben. Wil je meer werken? Laat het ons gerust weten.

Wie zoeken wij?
Heb jij al een passie voor de advocatuur of wil je graag ontdekken of het bij jou past? Dan zoeken we jou. Daarnaast:
- Heb je een wo of hbo werk- en denkniveau;
- Volg je een juridische opleiding of heb je deze al afgerond;
- Heb je interesse in het familie- en/of arbeidsrecht;
- Ben je sociaal vaardig en werk je zorgvuldig.

Dan bieden we je graag de kans om bij ons aan de slag te gaan als werkstudent/junior juridisch medewerker. Geïnteresseerd of nog vragen? Neem dan contact op met ons kantoor via 071 20 32 166 of info@wettingenderoode.nl

Mare

Abonneer je ook op onze nieuwsbrief

Na de verkiezingsuitslag van vorige week is de theatervoorstelling *Coriolanus* van William Shakespeare actueler dan ooit. 'Twee dagen na de première zagen we sommige scènes in het echt gebeuren.'

DOOR **SEBASTIAAN VAN LOOSBROEK**
FOTO **KURT VAN DER ELST**

Verloren van het volk

'Het is bijna eng hoe we door de realiteit worden ingehaald', zegt Yela de Koning (28), actrice bij Het Nationale Theater en hoofdrolspeler van de theatervoorstelling *Coriolanus*, die volgende week is te zien in de Leidse Schouwburg. De tragedie die William Shakespeare schreef tussen 1605 en 1608 draait om de gespannen politieke verhouding tussen het volk en de elite in de tijd van het Oude Rome.
Opvallend: de Romeinse staatsman is in deze voorstelling een vrouw, gespeeld door De Koning.
'Door een graantekort komt het volk in opstand tegen de gevestigde elite', vertelt ze. 'Coriolanus, die in het Romeinse Rijk de macht heeft verworven omdat ze een oorlog heeft gewonnen, is een nogal onaangepaste persoon die het niet nodig vindt om het volk te vleien om zelf in achting te stijgen.'
Wanneer twee onervaren burgers in de senaat komen om de belangen van het volk te behartigen en daarmee in één keer een hoop politieke invloed krijgen, is dat tegen het zere been van Coriolanus. Ze spreekt er haar minachting over uit en wordt verbannen.

> **'Door woede te delen kan iets heel moois en krachtigs ontstaan'**

Het verhaal trekt onbedoeld verschillende parallellen met actuele politieke gebeurtenissen in Nederland, ziet De Koning.
'In de openingsscène probeert een politicus te praten met het volk, dat hem met fakkels opwacht. Twee dagen na de première gebeurde dit min of meer echt: toen werd D66-leider Sigrid Kaag door een groep demonstranten met fakkels opgewacht in het Overijsselse Diepenheim.'
Misschien nog wel treffender is de enorme verkiezingswinst die de BoerBurgerBeweging vorige week boekte bij de Provinciale Statenverkiezingen. 'Zowel hier als in *Coriolanus* komt het volk aan de macht', zegt de actrice. 'Er komen mensen in de provinciebesturen die nog helemaal geen ervaring hebben. De vraag is of het goed gaat als het volk, of mensen met weinig verstand van politiek, de macht krijgen. Wat is goed leiderschap? Daar gaat de voorstelling ook over: de zittende macht wordt verbannen, terwijl Coriolanus' tegenstanders, nieuwkomers in de politiek, het volk gaan vertegenwoordigen.'
Het stuk is door de eeuwen heen door zowel linkse als rechtse stromingen omarmd. 'Dat komt omdat Shakespeare geen kant kiest tussen het volk en de gevestigde orde. Bovendien kan het volk voor hem iedereen zijn: de boeren, Extinction Rebellion of een andere groep. Het stuk is zelfs nog even verboden geweest om het volk niet op ideeën te brengen.'
Waarom is er voor een vrouwelijke hoofdrol gekozen? 'Coriolanus ontvlamt snel in woede. Wanneer dat door een man wordt gespeeld, wordt dat anders gewaardeerd dan wanneer een vrouw de rol vertolkt. Volgens schrijver en activist Soraya Chemaly, die het boek *Fonkelend van woede* schreef, is woede bij vrouwen een onderdrukte emotie geworden. Vrouwen hebben altijd veel moeten slikken. De machtsverhouding was zoals die was, dus het had geen zin om daar boos over te worden. Als je honderd jaar geleden bijvoorbeeld als vrouw ging trouwen, werd je ontslagen. Ik denk dat daar heel veel opgekropte woede over is geweest.'
Maar met woede is niets mis, betoogt De Koning. 'Het wordt vaak gelinkt aan agressie, maar het is juist een motor voor positieve veranderingen. Kijk naar die ongelooflijk moedige vrouwen in Iran, of de vrouwen in Amerika die opstaan omdat de abortuswet op het spel staat. Dat is woede, maar door die te delen met anderen kan iets heel moois en krachtigs ontstaan.'
Tijdens de repetities ontdekte De Koning ook iets bij haarzelf: 'Ik ben nooit eens gewoon boos. Als ik woede voel, komt die uitsluitend voort uit onmacht en controleverlies.'
Dat wekt de indruk dat vrouwen minder ruimte vanuit de maatschappij voelen om ook boos te zijn. 'Meisjes van achttien die de voorstelling hebben gezien, kwamen naderhand naar me toe en zeiden: "Jij was zo boos, ik wil dat ook!" Dat is het allergrootste compliment dat je kan krijgen. Coriolanus heeft zeker niet altijd gelijk en is soms onredelijk en gevaarlijk. Maar als een man dat mag spelen, moet een vrouw dat ook kunnen. Dat hoeft niet anders te zijn.'
Dat ze ook enkele vechtscènes moet spelen, 'is te gek', zegt ze. 'Ik geef mijn tegenspeler – een man – onder meer een *high kick*, een goede trap in het gezicht. Dat is ook heel leuk om te doen. Ik heb nog nooit mijn lijf op deze manier op het toneel ingezet.'
Inspiratiebron voor de gevechten was de Marvel-film *Black Widow*, over een vrouwelijke superheld. 'Ik wilde proberen een vrouwelijke vechtstijl te ontwikkelen. Mannen ontwikkelen doorgaans sneller spiermassa, vrouwen zijn wat leniger, maar je kan wel een gelijkwaardig gevecht voeren. Ik denk dat mijn stijl vooral tactisch en efficiënt is.'
Hoewel de vechtscènes er heel 'uitbundig moeten uitzien', is het volgens haar de kunst om zelf 'heel kalm en gefocust' te blijven. 'Het vereist zo veel concentratie dat het bijna meditatief is'.
Ook een goede tegenspeler is erg belangrijk. 'We spreken voor elke voorstelling de vechtscène opnieuw door om ongelukken te voorkomen. Op onze armen en benen hebben we permanent blauwe plekken. Het is ook weleens fout gegaan, maar vaak op sullige momenten. Dan wilde ik een koprol maken, maar kwam ik niet lekker uit en had ik een gekneusde schouder.'
Om het bloedvergieten op het slagveld na te bootsen, gebruikte De Koning in de repetities aanvankelijk bloedpillen: capsules met nepbloed die je kan doorbijten. 'Maar dat is eruit gehaald, het publiek zou het niet goed kunnen zien. Tijdens de première kwam ik per ongeluk met mijn lip tegen de schouder van mijn tegenspeler. Daardoor had ik echt een bloedlip.'

Het Nationale Theater, *Coriolanus*. Leidse Schouwburg, vrijdag 31 maart, 20.15 uur. €21,50 - €29,50

‘Door muziek merk ik hoe verschillend hoofden werken’

DOOR **EMIEL BEINEMA**
FOTO **TACO VAN DER EB**

Wat heb jij voor bijbaan?
‘Ik geef pianoles aan beginnende, jonge kinderen. Ik heb een leerling die met een app al iets geleerd had, maar voor de rest is het helemaal nieuw. Ik doe het deels voor de muziek, maar ook deels voor de kinderen. Ik vind kinderen heel leuk, dus ik heb alleen leerlingen van zes tot tien jaar.’

Hoe ben je hierbij gekomen?
‘Nadat ik veel had opgepast, wilde ik een nieuwe baan. Liefst eentje waarbij ik iets met mijn studie kon. Ik doe psychologie en een minor piano aan het conservatorium, dus ik zocht naar een manier om dat te combineren. Zo heb ik dit bedacht.
‘Door het oppassen kende ik al heel veel kinderen in Amersfoort, waar ik vandaan kom, dus ik heb een website gemaakt en die naar alle ouders gestuurd. Zo is het balletje gaan rollen.’

Wat maakt lesgeven leuk?
‘Oppassen vond ik ook heel leuk, maar dit heeft nog een extra laag. Het gaat me om de kinderen, maar nu kan ik ze ook nog iets meegeven over muziek. Daar hoeven ze niks mee, maar ik wil ze wel laten zien hoe leuk muziek kan zijn. En ik kom allerlei uitdagingen tegen als iets een leerling niet in een keer lukt. Zo kan ik de pedagogische vaardigheden die ik op mijn studie leer toepassen.’

Bijvoorbeeld?
‘Ik had een keer een meisje dat bang was dat ze niet goed genoeg was. Dat herkende ik uit mijn eigen kindertijd. Toen heb ik uitgelegd dat ze helemaal niet alles hoefde te kunnen, als ze er maar plezier in had. De volgende keer dat ik daar kwam, had ze het op een briefje geschreven om naar te kijken als ze het even niet meer wist: “De juf zegt: alles wat ik doe is goed, zolang ik het leuk vind.”’

Is het onhandig dat je ervoor naar Amersfoort moet?
‘Ik zoek ook wel leerlingen in Leiden, maar dit werkt prima. Nu kom ik iedere woensdag even thuis. Mijn moeder heeft die dag vrij, dus die vindt dat heel gezellig. We hebben altijd een leuke ochtend: dan gaan we gezellig koffie drinken en wandelen. En na de lessen eet ik daar.
‘Ik heb daar nu zeven leerlingen, allemaal achter elkaar. Dat is een lange middag, maar ik krijg er veel energie van. Ik geef bij de leerlingen aan huis les, dus maak in die middag ook nog een rondje Amersfoort. Ik ben de fietsende pianojuf.’

Leer je er zelf ook van?
‘Ik leer zelf dat als je hetzelfde liedje aan meerdere kinderen leert, dat voor iedere leerling een totaal ander proces is. Je weet natuurlijk dat iedereen uniek is, maar als je dat op zo’n concrete manier ervaart, merk je hoe verschillend hoofden werken.
‘Als ik iets zeg dat niet aankomt, moet ik meteen wat anders bedenken. Als ze moe worden en geen zin meer hebben, verzin ik een spelletje om het leuk te houden. Die improvisatie houdt mij flexibel.’

COLUMN | OMAR GHALY

Toon mij uw toilet en ik zeg u wie u bent

Toen ik nog in een vies en oud studentenhuis woonde – inmiddels heb ik de overstap naar een burgerlijk huis gemaakt – was een van onze blikvangers ons toilet. Niet omdat het uitblonk in netheid, integendeel, maar omdat daar de ziel van ons huis het best te zien was.

Op onze muren hingen krantenknipsels en posters die de obsessies en eigenaardigheden van de bewoners door de jaren heen in optima forma vastlegden. Toon mij uw wc en ik zeg u wie u bent.

Zo vind je op dat toilet een collectie krantenknipsels waar menig archief jaloers op kan zijn. Informatieve artikelen over het verschil tussen mannen en vrouwen (mannen die gaan samenwonen vallen af, vrouwen komen aan), *freaks of nature* die het gymnasium op hun vijftiende afsloten met een lijst vol negens en tienen (veelzeggend over ons zelfbeeld, weinig representatief voor de gemiddelde studieresultaten) of een collectie Fokke en Sukkes over het studentenleven en de kunst van het toiletbezoek. Wie bij ons op de wc kwam, had in ieder geval genoeg te lezen.

Het mooie aan iedere verzameling is dat die de neiging heeft om uit te breiden. Zo was een van de hoogtepunten tijdens de ellenlange misère van de lockdown het bezoek van de vrijheidskaravaan aan Leiden. Net zoals de rest van studerend Leiden kwamen wij poolshoogte nemen: naast huiskamerraves die ons allemaal al de neus uitkwamen, was er in die dagen toch niet zo veel te doen. Posters met het hoofd van Baudet werden gul uitgedeeld aan eenieder die daar behoefte aan had. Ons toilet had weer nieuwe decoratie.

Soms kan de versiering van een toilet tot misverstanden leiden. Ondanks het feit dat wij onze FvD-poster netjes met markers van versieringen hadden voorzien – een Harry Potter-litteken op het voorhoofd, een bepaald type snor, u kunt het verder wel invullen – was er een meisje te gast bij ons dat de grap ervan niet helemaal kon inzien. Ze scheurde de poster in twee en alleen met een flinke dosis tape konden wij het gezicht van kameraad Thierry enigszins restaureren.

‘Eén vrouwelijke bezoeker scheurde onze FvD-poster van kameraad Thierry in tweeën’

Tot op de dag van vandaag is zij persona non grata daar, van de wc blijf je af.

Nog leuker is om de toiletten van andere huizen te inspecteren. Wie wonen hier nou? Wat houdt hen bezig? Eenmaal ben ik zelfs speciaal naar een huis afgereisd om daar de wc te zien. De deur bleek daar bijna volledig in beslag te worden genomen door een verzameling van mijn columns. Toen ik daar aankwam, hingen er vier en moesten de laatste drie nog worden opgehangen.

Aldaar werd ik ook nog geïntroduceerd tot het wc-boekje. Een handig dingetje waarin je je gedachten de vrije loop kunt laten tijdens je bezoek. Er staan praktische zaken in zoals: ‘Wanneer gaan we weer eens opruimen?’ Het boekje kan echter ook worden gebruikt voor grotere vragen, denk aan: ‘Welke foto van Omar is je favoriet?’

Deze grote verscheidenheid aan toilet-inrichtingen is kenmerken voor het Leidse studentenleven, desalniettemin is hier nauwelijks lectuur over te vinden. Ik wil dan ook afsluiten met een oproep. Ben jij een student culturele antropologie? Schrijf dan je scriptie over toiletten in Leidse studentenhuizen. Je vindt in mij een enthousiaste lezer.

Omar Ghaly is student Egyptologie